

1961.64 (16)

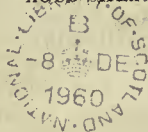

Supplies of this Communication to be had by applying to

**"THE SECRETARY OF THE PROVISIONAL COMMITTEE,
7, NORTH ST. ANDREW STREET, EDINBURGH."**

DLEASDANAS EAGLAIS NA H-ALBA.

**GAIRM, O CHO-BHUIDHEANN MHNISTEIREAN NA COMH-GHAIRME,
AGUS SHEANAIREAN NA H-EAGLAIS, AN DUN-EIDIN.**

*"Gu deimhin cha téid mi do phaillun mo thighe, cha téid mi suas air mo leabaidh;
cha toir mi codal do m' shùilbh, no suain do m' rosgaibh, gus am faigh mi àit do
'n Tighearn, ionad-còmhnuidh do Dhia treun Iacob."*—Salm, cxxxii. 3, 4, 5.

A CHAIRDEAN IONMHUINN,

CHUALA sibh uile, cheana, mu 'n Chomh-ghairm do mhinisteiribh na h-Eaglais a shuidh an Dun-éidin, mu thoiseach a' gheamhraidh so chaidh. Leugh sibh, tha sinn an dòchas, an Earail-mhineachaidh a chuireadh a mach leo. Chuala sibh, o sheirbhisichibh an Tighearna, ann an coinneimhibh, 'n ur Sgìreachdaibh féin; agus chuala cuid dhìbh, o mhinisteiribh bhur Sgìreachdan, mineachadh air a' chor mhuladach, a réir seallaidh, anns am bheil ar n- Eaglais, 's an là an diugh.

An déigh do 'n Chomh-ghairm an Dun-éidin sgaoileadh, dh' fhàgadh leo, buidheann àraid do mhinisteiribh na h- Eaglais, air an comharrachadh leis a' Chomh-ghairm, gu bhi mar Luchd-comhairle 's a' cheart àm, an Dun-éidin, agus gu bhi a' cur rabhaidh agus ghairmean a mach, a réir mar chiteadh leo cùisean na h- Eaglais a' dol air aghaidh, agus a deuchainnean a' tighinn dlùth oirre. Goirid an déigh do Chomh-ghairm nam ministear sgaoileadh, bha coinneamh mhòr eile a chruinnich an Dun-éidin, do Sheanairibh na h-Eaglais, a thàinig an ceann a chéile o Sgìreachdaibh na Galldachd, agus na Gaeltachd, a chum comhairle a ghabhail, maille ri h-ùrnuigh, mu chor na h-Eaglais, agus a chum 's gu 'm biodh làmhan sheirbhiseach dhìleas an Tighearn fuidh bheannachadh Dhé, air an neartachadh leo, an àm na deuchainn so. Chomharraicheadh leis a' choinneamh so mar an ceudna, Buidheann àraid d' an àireamh, gu bhi a' coinneachadh o àm gu h-àm an Dun-éidin, gu bhi a' gabhail comhairle, agus a' toirt rabhaidh do 'n t-sluagh, mar a chiteadh leo cùisean a' dol air an aghaidh. Goirid an déigh an ama so, a' faicinn do 'n dithis

bhuidheann ud, gu 'm b' e an t-aon aobhar mòr agus eudthromach bha aca le chéile 's an amharc; 's ann a cho-aontaich iad gu 'n dlùthaicheadh iad r' a chéile 'n an aon bhuidheann, agus air do 'n aon chomhairle bhi aca, gu 'n cleachdadh siad iad féin gu dìchiollach, gu bhi, 'n an aon, 'a toirt rabhaidh agus soilleireachd do shluagh na Tìre, mu chor agus mu dhleasdanas na h-Eaglais, agus gu bhi a' cur air aghaidh an ulluchaidh sin a tha feumail, roimh làimh, a chum, agus 'n uair thigeadh na deuchainnean air an Eaglais, a bha, agus a tha, ag amharc mar nithibh ro-dhlùth aig làimh, gu 'm faigheadh a luchd-dreuchd agus a buill a tha toileach bhi a' togail am fianuis air taobh Chrìosd agus 'fhìrinn, 'n an aon, agus mar aon noach, ullamh dol air aghaidh, ann an neart agus ann an ainm an Tighearna, agus gu 'm bitheadh a Shoisgeul glòrmhor-sa, agus a shearmonachadh, saor o chuing thruaillidh na daorsa, air an seasamh, agus air an cumail suas 'n ar measg.

A nis, 's ann o 'n Cho-bhuidheann so an Dunéidin, tha so a' tighinn, a Chàirdean, do bhur n-ionnsuidh. Tha sinn gu bhi a' labhairt ribh mar chàirdibh,—tha sinn an dòchas, 's an Tighearn,—a' guidheadh oirbh, le uile dhùrachd ar cridhe, gu 'n amhairceadh sibh, ann an solus na Fìrinn, ris an t-slighe sin tha a nis mu bhur coinneamh; agus ann an ainm an Tighearn, gu 'n gluaiseadh sibh innte, gu réidh, aon-sgeulach, fearail,—“air bhi do 'ur leasraidh air an crioslachadh le fìrinn.”

Tha làithean, gu soilleir, gu tighinn air ar Tìr, nach facas an leithid o cheann iomadh lunn. Tha a' ghairm an diugh, air tighinn a mach, mar a thàinig roimhe, ann an camp Israeil, le beul Mhaois, “Co tha leis an Tighearn?” Feumaidh gach aon neach, e féin, agus i féin, a thaisbeanadh, ciod an taobh d' an dithis air am bi aca an ionad seasaimh.

A chum agus gu 'n tuigeadh gach neach gu soilleir, poncail, ciod e anns a' chàs so, slighe a dhleasdanas, oidhirpichidh sinn, a Chàirdean, ann am beagan bhriathran, a chur an céill dhuibh, na tha air tachairt a thaobh na h-Eaglais, o 'n àm 's an do choinnich a' Chomh-ghairm an Dunéidin. Chuir a' Chomh-ghairm an gearan an làthair Luchd-comhairle na Rìoghachd. Chaidh, roimhe sin, le Ard-Sheanadh na h-Eaglais, Cùis-thagraidh chòirichean na h-Eaglais agus a Gearan, a chur air beulaobh na Luchd-comhairle ceudna. Chunnaic cuid dhibh, tha sinn a' creidsinn, am Freagradh a thàinig uatha sud, (oir chuireadh an Gaelic e,) anns am bheil an Luchd-comhairle a' coireachadh na h-Eaglais féin air son nan trioblaid tha air tighinn oirre,—tha mòran anns an Fhreagradh mu thimchioll chòirichean aimsireil nan daoine mòra, agus mu *dhleasdanas* na h-Eaglais, i bhi umhail do 'n uachdaranachd aimsireil. Ach faicibh ann bheil ann, aon ghealladh, gu 'm faigh an Eaglais aon fhurtachd, no aon fhuasgladh, o 'n tràm aiuneart a rinneadh air saorsa spioradail a sluaigh, le Cùirtibh an lagha! Cha 'n 'eil lideadh: 's ann a tha na Cùirtean ud air an dìonadh; agus e air innseadh do 'n Eaglais, gu 'm feum i géill a thoirt do gach breth a bheirear a mach leo sud, ann an nithibh spioradail! 'S e so suim agus brìgh an fhreagraidh.

Ann an Cùis-thagraidh na h-Eaglais, agus 'n a Gearan, a chuireadh a dh'ionnsuidh Luchd-comhairle agus Pàrlamaid na Rìoghachd leis an Ard-Sheanadh mu dheireadh, tha gu farsuing, soilleir, air an cur sìos, na Laghanna agus na Riaghailtean, air an d' aontaich Rìoghachd na h-Alba, o shean, gu 'm biodh Eaglais ar Tìre, air a stéidheachadh, agus air a stiùireadh;—laghanna, leis am bheil an saorsa mu nithibh spioradail air a

daingneachadh do shluagh na Tiro so, mu 'n Luchd-teagaisg a bhiodh aca 's an Eaglais; agus a réir am bheil mar an ceudna, làn dìon aig Luchd-dreuchd na h-Eaglais, o Chùirtibh aimsireil an lagha bhi a' tighinn a stigh orra, mar tha iad a nis a' dèanamh; agus o iad a bhi a' tilgeadh bun os cèann gach breth a bheiror a mach lois an Eaglais ann an cùisibh spioradail. Tha a' Chùis-thagraidh cheudna, a' cur an céill, cia mar chaidh an t-saorsa ud uilo a dhaingneachadh lo Reachdaibh Pàrlamaid, do shluagh agus do Luchd-dreuchd Eaglais na h-Alba, 's an àm 's an dcachaidh an dà Rìoghachd, Sasunn agus Alba, aonadh r' a chéile. 'S e a chaidh a dhaingneachadh, an uair sin, nach biodh atharrachadh air bith air a dheanamh air na laghannaibh a réir an robh a saorsa spioradail, agus a sochairoan aimsireil gu bhi aig Eaglais na h-Alba, anns gach linn ri tighinn.

Air an ochdamh là fichoad do cheud mìos an Earraich so, chaidh Cùis-thagraidh chòirichean, agus Goaran Eaglais na h-Alba a thoirt air boul-aobh na Pàrlamaid. Agus ciod a chaidh iarraidh o Phàrlamaid Bhroa-tuinn? Chaidh so;—gu 'n amhairceadh iad a stigh auns a' ghnothuch, a chum 's gu 'n daingnicheadh gu h-as ùr, do 'n Eaglais, saorsa a sluaigh, agus dìon dhi, o Chùirtibh aimsireil an lagha. Mhair an tagradh ann an tigh na Pàrlamaid dà là, no dà fheasgar.—Shoas suas air taobh ar n-Eaglais, trìùir no ceathrar do 'r luchd-dùthcha féin; thagair iad a cùis, gu duineil, soilleir, drùidhteach; ach, a dh' aindeoin mòran molaidh a rinneadh air Eaglais na h-Alba le cuid do Luchd-comhairle na Rìoghachd, 's ann a thagair na doarbh dhaoine ceudna, gu dian, an aghaidh a còirichean; agus anu an aon fhocal, dhiùlt Pàrlamaid Bhreatuinn, sealltuinn idir ri Cùis-thagraidh, agus ri Goaran ar n-Eaglais! Cha d' àichoadh iad nach robh a loithid a laghanna air a taobh, 's a chuireadh gu soilleir an céill an Cùis-Thagraidh a còirichean; cha d' àichoadh iad nach d' rinneadh ainnoart oirre anu an cuid do nithibh lois na Cùirtibh-lagha. Ach *dhiùlt* a' Phàrlamaid sealltuinn ris na laghannaibh ud, *dhiùlt* iad sealltuinn ri gearan na h-Eaglais, a thug i 'n au làthair, mu ainneart nau Cùirtean-lagha. Agus b' o suim na thubhairt Prìomh-Chomhairle na Rìoghachd;—an t-saorsa, 's an dìon sin bha Eaglais na h-Alba ag iarraidh, nach robh a leithid do ni ann an *Sasunn*; agus na 'n d' thugadh o 's an là 'n diugh do Eaglais na h-Alba, gu 'n iarrtadh an sin c lo sluaigh Shasuinn mar an ceudna; agus mar so, nach robh aig a' Phàrlamaid ach a dhiùltadh; agus tha a' Phàrlamaid a nis air gabhail na comhairle a thug e. Tha tagradh agus atheuingean ar n-Eaglais, air an tilgeadh a mach; gu eisdachd fhaotainn, o Phàrlamaid na Rìoghachd.

Is e brigh so uile, o bhi air a dhiùltadh dhuinn gu tur, anns a' cheud àit, gu 'm biodh saorsa aig Cùirtibh ar n-Eaglais, ann an nithibh spioradail; agus anns an dara àit, dhiùlt iad gu 'm biodh saorsa aig sluaigh ar dùthcha, o luchd-teagaisg bhi air an cur a stigh orra, a dh' aindeoin; ach gu 'n cuirtoadh a stigh iad a réir toil nam *Pàtrona* agus nan daoine mòra.

Mar so, seasaidh gach broth, tha na Cuirtoan-lagha air toirt a mach choana, an aghaidh na h-Eaglais agus saorsa a sluaigh. Mar so, bithidh gach breth dhiubh sud 'n an riaghailtibh do 'n Eaglais, anns gach àm ri tighinn. Mar so, géilleadh an Eaglais, agus cha 'n eil aig Cùirtibh-lagha, ach an àilghios fóin a thaobh nithe na h-Eaglais a chur an céill,

agus luchd-drouchd agus buill na h-Eaglais bhi ùmhail do 'n ailghos-sa. Mar so, tha suidheachadh Eaglais na h-Alba air a thionndadh bun os ceann; agus sin gu tur. Feudaidh an t-aon ainm bhi aice an làthair an t-saoghail; ach tha prìomh-bhunaitean Sgrìobtuireil a suidheachaidh air am buntuinn air falbh. Mar so, feumaidh Luchd-dreuchd na h-Eaglais shuidhichte, cha 'n o a cùisean a ghiùlan air aghaidh a réir toil' Chrìosd, mar tha sin foillsichte 'n a fhocal. Ann an luchd-dreuchd a shuidheachadh, ann an luchd-dreuchd a chur a mach, ann an comunn na h-Eaglais a choimhead, ann am meadhona nan gràs a chur am meud do shluagh na Tìre, is e toil agus breth nan Cùirtean-lagha, bhios aig an Eaglais shuidhichte mar riaghailt. Is i cainnt nan Cùirtean-lagha,—Tha sibhse, Luchd-dreuchd na h-Eaglais, a' faotainn shochairian aimsireil o 'n uachdaranachd aimsireil, agus feumaidh sibh toil na h-uachdaranachd aimsireil a dhèanamh, ann an nithibh agus ann an cùisibh na h-Eaglais. Tha toil na h-Uachdaranachd siu gu soilleir mu bhur coinneamh a nis; gu 'm bi Luchd-teagaisg air an cur a stigh oirbh, a réir thoil' Chùirtean an lagha, ged thogadh gach duine 's a' choimhthional air leth a ghuth, ag ràdh, nach 'eil e a' faotainn an t-Soisgeil aige, air mhodh chubhaidh no bhuannachdail. Agus feumaidh Ministerean na h-Eaglais shuidhichte a chur a stigh, air eagal peanais agus prìosain. Agus ge b' e breth a bheirear leo, ann an Cùirtibh na h-Eaglais, feumaidh iad géilleadh gu 'n tilgear a' bhreth sin bun os ceann, leis na cùirtibh aimsireil.

Am bhil e ceadaichte, ma ta, ann an solus na Fìrinn, do Luchd-dreuchd na h-Eaglais, leantuinn ri an sochairibh aimsireil, 'n uair is ann air a' chumha so, tha iad a nis gu bhi 'g an sealbhachadh,—ainneart a bhi 'g a deanamh air luchd-aideachaidh Chrìosd; agus 'n a Thigh féin, gu 'm biodh toil agus lagh Chrìosd—Ceann agus Rìgh an Tighe sin, gu h-iomlan air an àicheadh; agus gu 'n tugtadh an t-urram do *Chesar*, ann an Tigh Chrìosd, a bhùineas do Chrìosd e féin a mhàin? Thugaibh féin breth. Tha e cinnteach ni 's leòr, gu 'n d'rinneadh ainneart air slugh, agus air coimhthionailibh, ann an amannaibh a chaidh seachad, 'n ar n-Eaglais, lo Ministèiribh bhi air an cur a stigh orra a dh'aindeoin. Is ann lo Luchd-drouchd na h-Eaglais féin a rinneadh sin, d' an saor thoil féin. Cha do chuireadh mar fhìachaibh air bith orra le Lagh na Rìoghachd, no idir le lagh na h-Eaglais, gu 'n deanadh iad sud. Ach, a nis, is e an *Lagh*, gu 'm feum iad a dhèanamh. Am bheil no nach 'eil iad a' peacachadh an aghaidh Chrìosd agus a shluaigh, le bhi ag aontachadh so a dhèanamh?

Agus, a Chàirdean ionmhuinn,—cha 'n ann a mhàin aig Ministèiribh na h-Eaglais, tha ri dheanamh ris a' ghnòthuch ro-chudhtromach so. Gheibhear sibhse, a' géillcadh do 'n lagh ud, do na riaghailtibh ud, ma 's e agus gu 'm fan sibh 'n ur buill do Eaglais mar sud air a riaghladh. Gheibhear sibh ag aontachadh, mar a' cur bhur làimh ris, gur h-ann mar so a riaghlar 's a stiùirear Eaglais bhur n-Aithrichean. Nach abair sibh féin, gu 'm biodh na ministerean a ghéilleadh do 'n lagh ud, eadhon 'n an luchd-àicheadh air Chrìosd mar am Maighstir agus an Tighearn, agus 'n an luchd-bratha air a shluagh? Seadh, 's i ar beachd-ne, gu 'm biodh iad an sin 'n an luchd-àicheadh agus 'n an luchd-brath air Chrìosd; oir is aon Esan agus a shluagh. Ciod e a thubhairt Chrìosd ri Saul, 'n uair a bha Saul a' deanamh geur-leanmhuinn air an Eaglais? “A Shaul, a Shaul, c' ar son a ta thu 'g am gheur-leanmhuinn-sa?” Bhiodh an t-an-troma-

chadh so air am peacadh, gu 'n biodh aid 'g a gheur-leanmhuinn air sgàth buannachd thalmhaidh dhoibh féin ; agus iad a' gabhail toil' dhaoine mòra na talmhainn so, an àit a thoile-sa, agus a riaghailt-sa.

Ach, a Chàirdean, a' fantuinn dhuibhse, ann an comunn, no ann an dàimh ri Eaglais a tha mar sud air a toirt gu bhi ag àicheadh Chrìosd mar a Ceann agus a Rìgh, gheibhear *sibhse*—ag àicheadh Chrìosd mar an ceudna :—a' reiceadh na saorsa sin, leis an d' rinn Chrìosd a phobull féin saor.-Gheibhear sibh a' gabhail “cuing na daorsa” oirbh féin, agus ag aontachadh gu 'm bi an Eaglais air a truailleadh, agus air a deanamh 'n a ni neo-ghlan, talmhaidh.

Tha, ma ta, an dleasdanas ro-chudthromach aig gach aon neach r' a choimhlionadh,—fhaicinn agus aithneachadh, c' àit an seas e, ann an là an dearbhaidh so. Chuala sibh, cheana, gu 'm bheil àireamh nach beag do mhinisteiribh na h-Eaglais, air rùnachadh, an cuibhrionn aimsireil a leigeil uatha, agus iad féin a thilgeil air freasdal an Tighearna, air son ulluchaidh aimsireil dhoibh féin agus d' an teaghlaichibh, a roghainn air gu 'm faighteadh iad 'n an luchd-comh-pàirt anns a' pheacadh eagalach so. Cha 'n 'eil iad, an so, ach a' deanamh an dleasdanais do Chrìosd, do 'n t-sluagh, agus do Fhirinn an Tighearn. Cha 'n 'eil iad ach a coinhead nam bòidean a bhòidich iad, 'n uair thàinig iad a stigh do 'n Eaglais mar luchd-dreuchd agus teagaisg. Oir, 'n uair thàinig iad a stigh, cha chuala duine 's am bith, gu 'm b' iad so na laghanna a réir an do shuidhicheadh Eaglais na h-Alba. Bu doilich dhoibh. Cha b' iad. Cha robh iad riamh os a ceann gu ruig an là an diugh. Tha iad a nis air an toirt a stigh, an aghaidh gach mìneachaidh a rinneadh rianh roimhe air laghanuaibh na Rìoghachd so, eadhon le Cùirtibh an lagha féin.

An uair a bha, mar a dh' ainmich sinn, Cùis-thagraidh Chòirichean na h-Eaglais, air bheulaobh na Pàrlamaid, chaidh ceathrar no cùignear do mhinisteiribh na h-Eaglais, suas a Lunnuinn, chum 's gu 'm biodh iad 's an làthair. Chaidh dithis no trìuir do Sheanairibh na h-Eaglais suas maille riu. Chaidh iad so ainmeachadh agus a shònruachadh a chum so, le Buidheann an Aird-Sheanaidh an Dun-éidin, agus iad uile 'n an daoinibh soilleir, foghlumte. Air dhoibh so pilleadh, chuir iad an céill mar a thachair. Chuir Buidheann an Aird-Sheanaidh, an sin, feudar a ràdh, an gearan mu dheireadh, an làthair Luchd-comhairle na Rìoghachd. 'S gann idir a tha iad an dòchas éisdeachd air bith fhaotainn. Tha, gun teagamh, cridheachan Rìghrean agus Luchd-riaghlaidh ann 'an làimhibh Dhé. 'S comasach dha-san, an tionndadh mar is àill leis féin. Ach a réir gach uile choslais ; a réir mar tha Luchd-comhairle na Rìoghachd, iad féin agus a' Phàrlamaid, air cur an céill gu follaiseach ;—éisdeachd 's am bith, cha 'n fhaigh gearana agus Tagradh ar n-Eaglais. Biodh,—maireadh, an *lagh* mar tha e, mar tha e air a mhineachadh le Cùirtibh an Lagha ;—agus thoireadh an Eaglais géill dha,—'s e sin an t-aon fhreagradh a fhuair, 's a tha e ro-choltach, a gheibh sinn. Daingnictheadh cuing nan Cùirtean aimsireil ud mu mhuineal na h-Eaglais ;—biodh an Eaglais,—a luchd-dreuchd agus a sluagh 'n an iochdaranaibh *ùmhal* do bhreitheimhnibh Chùirt-an-t-Seisin an Dun-éidin. Sin agaibh an t-aon fhreagradh a fhuair, no, mar is coltach, a gheibh sinn.

A nis, a Chàirdean ionmhuinn, tha againn, r' a chur an céill dhuibh, gu 'm bheil gnè ionraidh air tighinn a mach, gu 'm feud Luchd-comhairle na Rìoghachd agus a' Phàrlamaid, gnè Reachd a thoirt a stigh, air

am bi ni-éigin a dheadh choslas o 'n leth muigh, saorsa a thoirt do 'n Eaglais;—ni-éigin, a réir *coslais* a thig dlàth do 'n ghnòthuch a shoerachadh air bhunaitibh cothromach. Ach ge b' e air bith an ni mar so a nithear leo,—ge b' e *samhladh* saorsainn a bheirear do 'n Eaglais, ma 's e agus nach dìonar an Eaglais; ma 's e agus nach tog a leithid sud do Reachd balla-dealachaidh, gàradh-riche, bhios iomlan, daingean, eadar an Eaglais agus na Cùirtean-lagha,—cha 'n fhiù e gabhail ris. Cha 'n fheud an Eaglais, gu cothromach, ann an dilseachd do Chrìosd, gabhail ris. Tha aobhar-eagail, gu 'm buairear cuid, gu 'm meallar iad le a leithid sud. Deanaibh ùrnuigh ris an Tighearn, a Chàirdean, a' guidheadh gu 'n tabhair e gràs d' a sherbhisichibh, agus gu 'n coimhdear diloas iad. Tha an Tighearn gus a so, air taisbeanadh a' ghràis sin gu h-iongantach dhoibh.

Is e ar dòchas gu 'm bi tuaiream Chùig ceud Ministear a thig a mach, agus a dhealacheas ris an Eaglais Shuidhichte, agus r' an cuibhrionn aimsireil. Cha 'n 'eil fios cinnteach an àireimh, gus am faicear. A réir gach *coslais*, 's an àm, tachraidh so, aig àm coinneachaidh an Aird-Sheanaidh, a thòisicheas air an ochdamh là deug do cheud mìos an t-samhraidh. Bithidh an latha sin 'n a latha mòr agus cudthromach d' ar Tìr. Iarraibh o 'n Tighearn, gu 'n cuireadh Esan dìon air aobhar a ghlòire féin 'n ar measg, agus gu 'm faigheadh a sheirbhisich gliocas agus neart.

Ach a nis, an cuir sibh a' cheist so,—Ciod e ar dleasdanas-ne? Ann an ainm aithrichean agus chàirdean na h-Eaglais, a tha a' seasamh chùisean agus chòirichean a sluaigh,—tha a' rùnachadh tighinn a mach; théid sinn a nis air ar n-aghaidh, a mhìneachadh shlighe bhur dleasdanaid. Is ann mar chàirdibh, agus ri càirdibh an t-Soisgeil, a dh' iarradh sinn a bhì a' labhairt.

'Nuair thig an dealachadh mu 'n do labhair sinn, cha 'n ann ri Eaglais na h-Alba a bhios ar dealachadh, ach ris an truaillidheachd, an sin, leis an truaillair i mar Eaglais shuidhichte. Dealaidhidh sinn o a peacaibh, o a h-àicheadh air Crìosd mar a Ceann agus a Rìgh.

Buanaichidh, mar a bheirear neart dhoibh, an luchd-teagaisg a thig a mach aise, ann an searmonachadh an t-soisgeil, agus ann am frithealadh a h-òrduighean. Far am faighear an coimhthionalan a' leantuinn na fìrinn, is o dleasdanas an luchd-teagaisg leantuinn riutha-sa.

Tha dà ni àraid aig sluaigh na Tìro so sealltuinn riutha. Bithidh Eaglaisean r' an togail; agus bithidh ulluchadh r' a dheanamh fa chomhair mhinistearan na h-Eaglais a thig a mach, a chum 's gu 'm bi iad comasach leantuinn r' an dreuchd agus r' an saothair. A nis, tha sinn a' creidsinn, gur h-e a their iomadh neach, ann an coimhthionalaibh, agus ann an Sgìreachdaibh air leth, Cionnus a theid againn idir, air so a chur air aghaidh? Cia mar a dh' fheadas *sinne*, air dhòigh 's ann bith, a leithid so a ghabhail os làimh. Cha 'n 'eil sinn ach bochd ann an t-saoghal; ge b' e mar a dh' iarradh sinn an Soisgeul bhì againn. Agus their an neach so, 's an neach ud eile, Ciod e is urrainn dhomhsa a dheanamh? A Chàirdean ionmhuinn, na labhraibh mar sin. Is e so aobhar an Tighearna,—aobhar Chrìosd. Am bheil an inutinn thoileach agad? Ma tha, is mòr an ni a tha agad. Eisd ri h-eairil, agus taisbein do thoil.

Tha, cheana, ulluchadh a' dol air aghaidh;—cuideachadh 'g a thoirt

seachad, gu fialaidh, pallt, o'n dream air an do bhuilich an Tighearn 'n a fhreasdal, an comas. Air chionn Eaglaisean bhì air an togail, agus tomhas beathachaidh bhì aig Luchd-teagaisg, tha, *cheana*, tuilleadh 's Tri fichead 's a deich mìle Pund Sasunnach air an cur a stigh; agus an gnothuch gun bhì fathast ach a' tòiseachadh. Tha, a chàirdean, nithe iongantach air an taisbeanadh, as air leth. Ma tha an Tighearn, mar leis an dara làimh 'g ar smachdachadh, tha e, mar leis an làimh eile, a' toirt 'n ar làthair mòr-aobhairean misneich; a' cur an céill gu 'm bi e féin maille ruinn; nach fàg, agus nach tréig e sinn.

'S i a' chomhairle tha cheana, air a gabhail, so:—a chum Eaglaisean a thogail, 's a' cheud àit, Cruinnichear anns gach Sgìreachd, o gach neach aig am bheil suim do 'n aobhar, uiread 's a dh' fheudas e gu coguiseach, a thoirt seachad. Cuirear so a stigh, 's an aon ionmhas; agus roinnear a mach e air gach Sgìreachd air leth, anns am faighear coimhthional, gach Sgìreachd a' faotainn na h-aoin ehuibhrinn as an ionmhas so, mar bhios feumail chum Eaglais a thogail, a réir àireimh an t-sluaigh innte tha toileach a bhì a' leantuinn an t-Soisgeil. Tha coimhthionalan an Dun-éidin, mar eisimpleir, a tha air cur a stigh 's an ionmhas so, iomadh Mìle pund Sasunnach; agus togar Eaglais dhoibh féin air bheagan *Cherudan* pund Sasunnach. Tha càirdean dileas na firinn, an Dun-éidin, agus ann am bailtibh mòra eile, toileach gu 'm biodh an Eaglaisean-sa, dìreach co simplidh, iosal, agus air co beag costuis, 's a bhios eaglaisean choimhthionalan na Gaèltachd;—an aon ghnè togail air gach aon Eaglais, anns a' Bhaile mhòr, agus air aghaidh na dùthcha air fad;—an t-aon chumadh, 's an t-aon dreach, air gach aon dhiubh; a mhàin, iad a bhì beag, no mòr, mar gheibhear freagarrach, a réir an t-sluaigh. Cuireadh, ma ta, gach neach, a stigh, 's an ionmhas so, mar a shoirbhich an Tighearn leis 'n a chuibhrionn aimsireil. Cuireadh am bochd agus am beartach a stigh. 'S ann air son an aoin aobhair choitchinn, air feadh na Tìre, a bhitheas e; agus ma gheibhear an inntinn thoileach, dùrachd dhileas air tàobh na firinn mar so, aig a' bhochd, agus aig a' bheartach araon, cruinnichear na bhios feumail, ann an ùine ghèarr, gu Eaglais a thogail anns gach Sgìreachd, air fad farsuingeachd na h-Alba. An so, dearbhar dilseachd an t-sluaigh:—a chum an dleasdanas so, tha an Tighearna 'n a fhreasdal, an diugh, 'g ar gairm. Is mithich tòiseachadh. Comharraichibh coinneamh, 'n ur mearg féin 'n ur Sgìreachdaibh air leth. Sònruichibh a mach, duine dileas, anns gach coimhearsnachd,—Cuiribh 'n a làimhibh-sa, an nì beag no mòr a tha 'n ur comas a thoirt seachad. Gheibh e gu furasda, a chur à Dhun-éidin;—deanadh gach neach, ach a mhàin, aon uair, 's a' gnothuch so, a réir a chomais, gu coguiseach, saor, fialaidh—is ann do 'n Tighearn a bheirear e; agus fuidh a bheannachd-sa, chi sibh Eaglais air a togail, an ùine gheirid, gun bhì fuidh cheanglaichibh no fuidh bhannaibh aig *Pàtronaibh* no aig daoinibh mòra, anns an searmonaichear an Soisgeul gu saor; anns am fritheilear òrduighean an t-Soisgeil, a réir comhairle an Tì sin, is e Ard-Shagart ar n-aidmheil; anns an gairm sibh bhur luchd-teagaisg féin, fuidh bhannaibh an t-Soisgeil a mhàin, a réir riaghailtean suidhichte, air an gairmear sibh féin roimh làimh gu bhì a' toirt breth.

Ach, their cuid, anns a' cheud àit, Ciod a nì sinne, agus nach faigh sinn, o uachdaranaibh an Fhearainn, o dhaoinibh mòra an t-saoghail, uiread agus làrach, air am faigheadh sinn Eaglais a thogail? Is aobhar mhlaid, gu cinnteach, gu 'm feud an gnothuch bhì mar sin, ann an iomadh Sgìr-

eachd. Bithibh-se, a Chàirdean ionmhuint, a dh' aon inntinn,—dlùth-aichibh r' a chéile. Is e tha an so, aobhar an Tighearn. Gairmibh air an Tighearn; ann an uaigneas, agus maille r' a chéile. Nach comasach dha-sa, cridheachan dhaoine a thaiseachadh, agus am fosgladh, air chor agus gu nochd iad caoimhneas, a dh' aindeoin mar dh' fheadas iad bhí an diugh 'n ur n-aghaidh? Earbaibh ris-se. Bithibhse seasmhach. Bithibh stuama. Bithibh ciùin 'n urtagradhriutha. Na bithibhair bhur brosnuchadh gu feirg 'n an aghaidh. Deanaibh ùrnuigh air an son. Sgaoilbh bhur cùisean an làthair an Tighearn. Bheir Èsan fuasgladh. Na bithibh air bhur tilgeadh sìos le dìobhail misneich, mu thimchioll so. Coinnichibh a chéile; labhraibh r' a chéile; gabhaibh comhairle maille r' a chéile. Bheir an Tighearn solus. Agus na bacaibh bhur làimh 's a' ghnothuch ro-chudthromach so, gus am faic sibh an t-slighe, cheana, air a fosgladh. Tòisichibh a nis. Na deanaibh maille. Mar a 's mò a ni sibhse maille, 's ann is mò a ghlacar misneach leis an dream a tha 'n ur n-aghaidh. Feudaibh gu bheil ministear bhur Sgìreachd 'n ur n-aghaidh; agus air taobh nan daoine mòra. Ma tha,—an duine bochd, is ann dha féin is measa. Na bithibh ann an naimhdeas 'n a aghaidh-sa. Na càinibh e. Na labhraibh gu reasgach ris; agus na labhraibh gu cruaidh 'n a aghaidh. Do a mhaighstir féin seasaidh, no tuitidh e. Bithibh ri ùrnuigh as a leth. Cha chomasach dha bhur bacadh 's a' ghnothuch mhòr so, ma 's e agus gu 'm faighear dileas dhuibh féin sibh. Tha an t-àm air tighinn, anns am fòum gach neach bhí air taobh Chrìosd no 'n a aghaidh; agus sin gu follaiseach. Faicteadh mu bhur timchioll-sa, a Chàirdean, gur h-e gràdh na firinn, agus saorsa an t-Soisgeil tha air bhur n-aire, agus nach e fuath no mì-rùn, no naimhdeas an aghaidh dhaoine; agus “An uair a ghabhas an Tighearna tlachd ann an slighibh duine, bheir e air a naimh-dibh féin bhí ann an sìth ris.”

Ach, chi sibh féin, a Chàirdean, gur h-ann a réir mar thaisbeanar eud agus dìlseachd do 'n aobhar anns gach Sgìreachd air leth, a neartaichear e, air feadh ar Tìre air fad. Tha sinn a' guidheadh oirbh, uime sin, gu 'n tòisich sibh *o nis*.

Ach an leòir, their sibh, Eaglaisean a thogail? Cia mar eumar suas Luchd-teagaisg annta? Gu cinnteach cha leòir. Feumaidh an luchd-teagaisg bhí air an cumail suas; ged nach urrainn iad bhí an dòchas a leithid a thighinn a stigh bhí aca, 's a bha aig mòran dhiubh 's an Eaglais shuidhichte. Tha fios againn gur h-e a theirear ribh le cuid, gu 'm bheil an luchd-teagaisg a thig a mach o 'n Eaglais stéidhichte, 'g ur gairm a chum an dleasdanas is, air an sgàth féin,—air sgàth buannachd aimsireil dhoibh féin. 'S cinnteach agus is soilleir an gnothuch, na 'm b' i buannachd aimsireil bhiodh aca sin 's an amharc, gu 'n robh e gu saor 'n an comas an cuibhrionn aimsireil a choimhead, le fantuinn a stigh. Nach robh, agus nach 'eil fathast, so 'n an comas? Ach, nochdaidh iad, le thighinn a mach, nach i a' bhuanachd aimsireil, dhoibh féin no d' an teaghlachibh ris am bheil iad ag amharc. Agus cha 'n aithne dhuinn, cia mar a b' urrainn dhoibh fianuis ni bu shoilleire air an dìlseachd dhuibhse, a thoirt do 'n t-saoghal, agus do 'n Eaglais choitcheinn, na bheirear leo, le iad féin agus an teaghlachan fhàgail gun chuibhrionn agus gun ulluchadh aimsireil; agus air sgàth an t-Soisgeil, agus saorsa agus soch-airean spioradail an t-sluaigh, iad féin earbsadh ri cùram an Tighearn, d' am buin an talamh agus a làn. Cuireadh gach neach a' cheist ris féin.

Thoireadh e an gnothuch g' a uchd féin. An toireadh tu féin seachad do chuibrionn aimsireil féin-air sgàth an t-soisgeil, agus a chum 's gu 'm bitheadh saorsa agus sochairean an t-Soisgeil air am mealtuinn leo-san a tha timchioll ort, agus le sluagh do dhùthcha? Cha 'n 'eil sinn idir ag ràdh, gu 'n dean an Luchd-teagaisg, an so, ach an dleasdanas. Tha e mar fhiachaibh orra a dheanamh, ann an dilseachd do Ughdair glòrmbhoir an t-Soisgeil. Tha e mar fhiachaibh orra, ann an dilseachd do 'n coimh-thionailibh. Tha e mar fhiachaibh orra a réir nam bòidean a bhòidich iad. Tha e mar fhiachaibh orra, a chum leas spioradail nan ginealach a tha ri tighinn 'n an déigh. Oir, fanadh iad so a stigh; agus a réir nan ceanglaichean sin fuidh an toirear a nis Eaglais na h-Alba, mar Eaglais stéidhichte; agus bithidh an sin ùghdarras dhaoine, laghanna dhaoine, toil dhaoine, air an cur suas 's an Eaglais, an àit ùghdarras, laghanna, agus toil Chrìosd. Bidh an saorsa spioradail air a buntuinn air falbh o choimh-thionailibh ar Tìre; agus bidh na riaghailtean fuidh an d' thàinig an Luchd-teagaisg ud a stigh, agus a bhòidich iad gu 'n seasadh iad riutha; agus sin, a dh' aindeoin trioblaid no geur-leanmhunn a dh' fheadail tighinn orra,—bidh iad sin, a nis air an tilgeadh bun os ceann, agus riaghailtean eile colg-dhreach an aghaidh an t-Soisgeil, air an cur suas 'n an àit. Ann an tighinn a mach, cha deanar leo ach an dleasdanas. Ach tha e ni-éigin cruaidh, gu 'n tugtadh 'n an aghaidh, gur h-e buannachd aimsireil tha a nis 'n an amharc. Amhaircibh féin, a Chàirdean, air "*oibrìbh*" gach buidheann d' an dithis; agus bu tàmailt eadhon d' ur tuigse nàdurraich a smuain-eachadh, nach faiceadh sibh féin gu soilleir, co a' bhuidheann d' an dithis, a 's mò aig am bheil am buannachd aimsireil féin 'n an amharc! Ach, a dh' aindeoin na theirear le naimhdibh an Luchd-teagaisg so, 's i an Fhìrinn a sheasas; seadh, agus bithidh a' bhuidheann aice mu dheireadh.

Agus, cha 'n e an Luchd-teagaisg a chumail suas, cha 'n e sin am fìor ghnòthuch ris am bheil sibhse air bhur gairm a bhi ag amharc a nis. Is e am fìor ghnòthuch, an *Soisgeul* a chumail suas 'n a fhrithealadh fìor-ghlan, aum am farsuingeachd ar Tìre. Is ann a chum an Dleasdanas sin, ma ta, tha sinn uile, a nis, air ar gairm, ann am Freasdal Dhé. Is fad o thugadh leis an Tighearn 'n a mhaithreas, d' ar Tìre. Mhi-bhuilicheadh an t-sochair phriseil, araon le Luchd-dreuchd, agus le buill ar n- Eaglais. Tha an Tighearna 'n a cheartas, ann am breitheanas, an àrd-uachdar-anachd a fhreasdail, air tionndadh, gu a chùis féin a thagradh 'n ar Tìre. Bheirear leis-sa an gnothuch gu dearbhadh,—cò iad le 'n àill, gu 'n coimh-deadh o fathast an Soisgeul 'n ar measg. Eireadh iad. Nochdadh siad iad féin. Gairmeadh iad air an Tighearn, ag aideachadh am peacanna agus peacanna ar là, 's ar ginealach. Saothraicheadh iad. Nochdadh iad an creidimh le an oibrìbh. Agus a réir saobhbreas a mhaithreas, a thròcair, agus a ghràis-sa, co aig am bhéil fios, nach pill Eisan, agus nach faicear leinn fathast, 'obair ghlòrmhor-sa a' soirbheachadh 'n ar measg, mar chunnas roimhe, anns na linnibh o shean:—an Eaglais air a glanadh, air a dealachadh o 'n t-saoghal; agus far am bheil Chrìosd air aideachadh, mar a Ceann agus a Rìgh, gu 'm faicear ceumanna rìoghail 'imeachd-sa, 'n ar n-ionadaibh naomha.

Ach, pillidh a' cheist, cia mar nithear an t-ulluchadh? Oidhirpichidh sinn a nis, sin a chur fa 'r comhair, am beagan bhriathran.

Tha Eaglais Shuidhichte na h-Alba, a' faotainn mar bheathachadh aimsireil, o'n Rìoghachd, tuaiream *Dà cheud agus leth-cheud mìle pùnd*

Sasunnach. Na n toireadh na h-uile teaghlach an Alba, seachad, aon *Sgillin ruadh* 's an t-seachduin; Ciod an t-suim airgid, am bheil sibh am barail, gus an tigeadh só 's a' bhliadhna? Thigeadh,—gu tuilleadh agus *Ceud mìle Punnid Sasunnach.* Agus, leis na h-uile Teaghlach, tha sinn a' ciallachadh, cha 'n e gu 'n toireadh gach neach 's an Teaghlach e, ach an Teaghlach an ceann a chéile, an aon sgillinn a mhàiu. Ach, tha iomadh ceud, seadh, iomadh mìle Teaghlach nach tabhair seachad so féin air son a leithid a' dh' aobhar. Mo thruaighe, gu 'm bheil; agus sin do na teaghlachibh a's saobhre 'n ar measg. Romhaith, ma ta, cha 'n cil comas air. Ach, gu 'm bu beannaichte Esan, o a am bheil an toil agus an gnìomh,—tha na ceudan, seadh, tha na mìltean Teaghlach, an diugh an Alba, ro-thoileach, mòran tuilleadh a thoirt seachad. Tha mòran dhiubh air so a nochdadh cheana,—cuid dhiubh *Tri cheud, Dà cheud Punnid Sasunnach* 's a' bhliadhna, cuid, *ceud, cuid leth-cheud, cuid, fichead,* agus mar sin air aghaidh. 'S ann, a Chàirdean, is ro-iongantach, an tomhas, 's am bheil so, a cheana. air a leigeil ris. Is mòr aobhar bhuidheachais do 'n Tigh-eàrn e. Is mòr aobhar mhisnicich, 'n a aobhar e, do rìreadh. Ach their cuid,—O, ged bhìreadh na h-uile Teaghlach 's an Sgìreachd bhochd againne, an aon *Sgillinn* bhochd 's an t-seachduin seachad, Ciod o a dheanadh sin uile? Bu bhochd an tighinn a stigh do fhear-teagaisg e!

Bheircar, a Chàirdean ionmhuinn, an gearan so as an rathad oirbh. Is e an dòigh a ghabhar mu thimchioll so:—Na chruinnichear anns gach Sgìreachd air leth; beag no mòr e, Cuircar an ceann a chéile sud uilo, 's an aon Ionmhas choitchionn, fuidh chùram Luchd-gléidhidh agus amhairc, air an taghadh leis an Eaglais, agus cha 'n ann le *ministeiribh* na h-Eaglais: agus as an Ionmhas choitchionn sin, roinnear a mach, air Luchd-teagaisg na h-Eaglais, an aon chuibhrionn air gach aon duine dhiubh. Tha ministirean na h-Eaglais, a 's mò aig am bheil do theachd a stigh an diugh, 's an Eaglais Shuidhichte, mar tha an Dun-éidin, agus ann an cuid do Bhailtibh mòr'eile, air cur an céill gu bheil iad làn-thoileach, an gnothuch bhì mar so air a shocrachadh. Tha; daoine aig an robh gus an diugh, *Tri, ceithir, cuig, sèa,* agus *seachd ceud* 's a' bhliadhna, toilichte, gu 'n gabh iad uiread agus uiread maille r' am bràithrean, ged nach ruigeadh *aon cheud* 's a' bhliadhna orra, as an ionmhas choitchionn ud; a chum 's gu 'm bi aig an Fhear-teagaisg 's an Sgìreachd a's bochda 's a's iomallaiche 'n ar Tìr, an aon chuibhrionn 's a bhios aca-sa. Agus an iad sin na daoine, mu 'n abair naimhdean ribh, gur h-e am buannachd aimsireil féin tha iad a' sìreadh?

A nis, tha sinn, a Chàirdean ionmhuinn, a' labhairt ribh, mar choimh-tionailibh, mar Theaghlachibh, agus mar neachaibh air leth. An àill leibh Soisgeul glòrmhòr Chrìosd bhì agaibh, agus aig bhur slìochd 'n ur déigh? Ma 's àill,—cha 'n 'eil ceist no teagamh gu bhì 's a' gnothuch. Mòsglaibh! Thigibh air bhur n-aghaidh. Cuiribh bhur làimh i obair an Tighearn, a' sìreadh le bhur cridhe, a làthaireachd agus a ghnùis. Tha enid, anns gach aon ni a thig fa 'n coinneamh, aig nach faighear, ach ag, agus teagamh. Na cuireadh so mi-mhisneach oirbh. Bha, agus bithidh an leithid so ann. Leigibh leo; ach na bacadh iad sibh.

Ach, cionnus a thòisicheas sinn? Gairmibh coinneamh eadaraibh féin. Faicibh, co a tha toileach, ann an coimhearsnachdaibh, no ann an bailtibh bhur Sgìreachd, beagan dragha a ghabhail 's a' gnothuch.

Roinnibh a mach an Sgìreachd, 'n a cèarnaibh àraid, mar is freagarraiche, agus biodh aon neach air a shònruchadh leibh, do gach cèarna air leth, a théid timchioll, agus a thogas o gach Teaghlach, o sheachduin gu seachduin, am beagan a tha iad toileach a thoirt seachad, agus air a *lughad*, togadh iad e. Ainmichibh aon duine as bhur measg féin, d' an toirear a stigh na chruinnichear mar so, agus leis an cuirear air aghaidh e, beag no mòr mar bhithas e, do Dhun-eidin, aon uair 's a' mhios, no 's an ràidh; agus biodh duine eile air ainmeachadh leibh, a sgrìobhas ann an Leabhar, 's a ghleidheas cunntas poncail air na chaidh a chruinneachadh. Coinnicheadh an dithis so, agus an Luchd-cruinneachaidh, aon uair 's an t-seachduin, ma 's comasach sin idir, no, mur comasach sin, aon uair 's a' mhios. Cuireadh iad an comhairle r' a chéile, o àm gu h-àm, cia mar is fearr a dh' fheudar an gnothuch a chur air aghaidh. Ged nach ruigeadh mar so, Sgìreachd, air *Fichead Punnad Sasunnach* 's a' bhliadhna a chruinneachadh, feudaidh, gidheadh, Eaglais, agus Fear-teagaisg bhi aca. Neartaichibh an t-ionmhas coitichionn. 'S ann a réir mar neartaichear, 's mar mheudaichear sin, a bhios cothrom air meadh-ona nan gràs a nis, a chur air chois gu coitichionn 's an Tir.

A Chàirdean gràidh, is maith is aithne dhuinn so,—nach 'eil sibh air feadh na Gaeltachd, air bhur cleachdamh ri a leithid so do shaothair. Agus tha mòran a their,—O, na Gaeil,—cha dèan iad saothair; bheir iad a seachad ann a cuid airgid air son ni 's am bith ach air son an t Soisgeil! Cha seas iad ris; cha do chleachd iad a leithid! Cha lean iad ribh! Cha ghluaiscar gu saothair iad! Agus ged ghluaiastadh, sgithichidh iad an ùine ghèarr! Cha 'n 'eil feum dhuibh bhi riutha! Ach cha 'n urrainn sinn so a chreidsinn. Cha 'n 'eil sinn 'g a chreidsinn.

Cha do chleachd sibh a leithid; is fìor sin. Ach, tha a nis atharrachadh cor' air tighinn air ar Dùthaich. Is ann o làimh an Tighearn a tha e. Is e tha Èsan gu soilleir, a nis, a' cur an céill dhuinn 'n a fhreasdal, mur a mosgail, mur a saothraich sinn, gu 'n toirear an Soisgeul air falbh uainn, mar dhùthaich agus mar Thìr. O, a chàirdean, is e tha an so, ni ro-eagalach, a tha air tighinn oirn. Agus, o na chunnaic, na chuala, 's is aithne dhuinn, 's ann a tha sinn a 'm beachd, gur h-ann-air feadh na Gaeltachd a gheibhear fathast an dream a 's beothaile, a 's eudmhoire, agus a 's dilse 'n ar Rìoghachd. Tha fios nach 'eil bhur cuibhrionn aimsireil ach gann aig a' chuid mhòr dhibh. Ach nach faic sibh, mar tha an Tighearna 'g ur misneachadh, le e bhi air cur ann an eridhibh bhur co-luchd-dùthcha 's na bailtibh mòra, 's air Ghalldachd, d' an saoi-bhreas-sa a bhuileachadh gu fial, chum 's gu 'n cumtadh suas ann bhur measg-sa, frithealadh an t-Soisgeil. Agus le so, ciod i a' ghairm a tha agaibh an diugh? Deanadh gach Sgìreachd, gach coimhthional, gach Teaghlach, gach neach, dìreach an dichioll 's a' gnothuch. Aithnichear ma ni. Agus tha sinn an dòchas, do rìreadh gu 'n dèan. "Oir," deir an t-abstol Pòl, tre 'n Spiorad, "ma bhios air tùs inntinn thoilteach ann, gabhar ris, a réir mar a ta aig neach, agus cha 'n ann a réir nan nithe nach 'eil aige." Na abradh a h-aon, Ciod e am feum dhomhsa tòiseachadh! Air lughad do chuideachaidh, is ann le beagan agus beagan a nithear am mòran suas. Tòisichibh, a nis. Tha Sgìreachdan 's a' Ghaeltachd, cheana, agus anns na h-eileanaibh, tha 'g an nochdadh féin treus do rìreadh, air taobh an aobhair, eadhon 'n am bochduinn, 's n an uireasbhuidh. Teaghlach air bith, ged fhead an cuibhrionn a bhi ach do

rireadh ìosal, sgillinn 's an t-seachdain a thoirt seachad, cha bhiodh sin dhoibh an ceann na bliadhna, ach *ceithir sgillinn Sasunnach agus ceithir sgillinn*. An ionndraineadh iad sud an ceann na bliadhna? Nach comasach an Tighearn a dheanamh suas dhoibh? Is ann a chum aobhar-sa chur air aghaidh a tha o. Agus, cuimhnichibh, gur h-am mar a bheirear seachad gach aon bheagan mar so, a mheudaichear agus a neartaichear an t-ionmhas coitcheann. Deanadh gach neach, ma ta, dìreach mar gu 'n robh an gnothuch an earbsadh r' a shaothair féin. A' mhuinntir air an do bhuilich Dia 'n a fhreasdal an comas, agus d' an d' thug e an inntinn thoileach, choguiseach, air a thaobh féin, agus gràdh d' a fhirinn, agus do anamaibh dhaoine, bheir iad tuilleadh, mar a shoirbhicheas an Tighearn leo. O, a Chàirdean, na 'n robh an aon inntinn thoileach, choguiseach, dhìleas, air a faotainn 'n ur measg uile, agus eadhon mar tha i air a taisbeanadh cheana, le mòran; 's ann a chiteadh fuidh bheannachadh Dhé, Eaglais shaor, Eaglais ghlan, Eaglais sgrìobtuireil air a h-ath-thogail suas 'n ur measg, nach facas a leithid o cheud làithibh an Ath-leasachaidh. B' Eaglais an sin i, a bhiodh saor o ain-tighcarnas dhaoine, o thoil dhaoine mòra na talmhainn bli mar chuing m' a muineal. B' Eaglais i, anns am biodh Rìgh Shìoin air 'aideachadh, an Tighearn Iosa Crìosd, mar is cubhaidh; agus bhiodh i air a h-aideachadh leis. Bu ghloirmhor an sealladh! Bhiodh aig teaghlach a' chreidimh r' a ràdh, le gàirdeachas, "Shìl thu nuas uisge gu pailt, a Dhé: air t' oighreachd agus i sgith, dh' fhurtaich thu. Chòmhnuich do choimhthional innte; dheasaich thu a Dhé, do d' mhaitheas do 'n duine bhoich."

A luchd-aideachaidh Chrìosd, smuainichibh air na nithibh so. "Labhairbh gu tric r' a chéile" mu 'n timchioll. "Iarraibh agus gheibh sibh"—comhairle o 'n Tighearn mu 'n timchioll; 's an uaigneas, agus r' a chéile. Amhaircibh riutha ann an solus na firinn. Agus ged nach faighteadh ann an coimhearsnachd, no ann an Sgìreachd, ach dithis no trìuir, toileach a bhì ri saothair,—rachaibh air bhur n-aghaidh. "Feith air an Tighearn; glac misneach, agus neartaichidh esan do chridhe: feith, tha mi 'g ràdh, air an Tighearn."

An urrainn dhuinn a smuaineachabh, 'n uair a dh' àicheadhar Crìosd anns an Eaglais Stéidhichte, mar a Rìgh, agus a Fear-lagha, a h-uachdaran, gu 'n soirbhich a rùn-sa an taobh stigh dh' i? Gu 'n iompaichear anama? Gu 'm beathaichear a shluagh innte? Is c' dleasdanas a' chreidimhich dealachadh rithe. Is c' dleasdanas an anama neo-iompaichte e, air eagal agus nach saothraich tuilleadh an Tighearna ris.

Labhrar 'n ur n-aghaidh. Bithidh iomadh do dhaoimibh mòra na talmhainn 'n ur n-aghaidh. Eisdidh iad ri dream àraid a bhios ri gearan oirbh. "Ann bhur foighidinn sealbhaichibh bhur n-anama féin." "Na diolaibh olc air son uilc." Taisbeinibh gach ùmhhlachd dhlìgheach,—do gach uachdaranachd dhlìgheach, ann an nithibh aimsireil. Ach an uair a dh' oidhirpichear le daoimibh tighinn eadaraibh agus bhur dleasdanas do 'n Tighearna; 'n uair a chronaichear, no a bhagrar, no 'n uair a nith-ear miodal ribh, 'g ur bacadh 's an t-seirbhis, abraibh mar thubhairt Nehemiah ri teachdairibh Shanbalait agus Gheseim,—“Tha mi a' deanamh oibre mòra, agus cha 'n urrainn mi dol sìos, c' ar son a sguireadh an obair 'n uair a dh' fhàgainn-se i, agus a rachainn sìos d' ur n-ionnsuidh.”

A nis, a chum tòiseachaidh, ma tha Fear-teagaisg bhur Sgìreachd a' seasamh an aobhair, gheibh sibh làn-sheòladh uaithe-se. Ach mur h-'eil, ach

'n a aghaidh, Coinnichibh, agus cuiribh neach tuigseach air aghaidh a dh'ionnsuidh na Sgìreachd a 's dlùitho dhuibh far am bheil Fear-teagaisg a tha dileas do 'n aobhar. Agus, bheir e dhuibh làn-sheòladh, cia mar a gheibh sibh leabhraichean dhachaidh á Dun-éidin, a bhios feumail dhuibh ann an dol timchioll bhur Sgìreachd gu bhì a' tional a' bheagain a gheibh sibh, agus cionnas a bhuilichear 's an àm e.

Cha 'n iarrar as bhur làimh an cuideachadh a bheir sibh gu Eaglaisean a thogail, gus an tòisich iad. Ach cuiribh sìos, ciod e tha sibh toileach a thoirt seachad, a chum 's gu 'm bi fios air. Agus eadhon mar h-'eil an t-airgid no an t-òr ann, feudaidh sibh chur sìos, ciod an t-seirbhis a bheir sibh ann an Eaglais a thogail? Ach na bheirear leibh, beag no mòr e, chum frithealadh an t-soisgeil a chumail suas, 's a tha sibh toileach a thoirt seachad o bhliadhna gu bliadhna, mar a cheadaicheas an Tighearn, —cha 'n e gu 'm bi aon cheangal air aon neach aon sgillinn a thoirt seachad an ath-bhliadhna, ged 'eil e air a' bhliadhna so 'g a thoirt seachad; —thoiribh a seachad a nis e, ann an rathad tòiseachaidh, o sheachduin gu seachduin, no o mhios gu mìos. Agus thoiribh an aire—na dealaicheadh esan ris, air an cuirear leibh cùram a ghleidheil, gun làn urras bhì aige, gu 'n toirear air ais dhuibh e, ma 's e agus nach bi bhur cuibhrionn agaibh anns an ionmhas choitchionn, a chum frithealadh an t-soisgeil a chumail suas 'n ur measg.

A réir gach coslais, ma ta, bithidh an dealachadh ann, aig àm coinneachaidh an Aird Sheanaidh an Dun-éidin, air an ath mhios—ceud mhios an t-samhraidh. A thaobh mhinistirean na h-Eaglais, bithidh fios an sin, co a thig a mach, agus co nach tig. Agus an déigh àm an Aird Sheanaidh, is e a 's coltaiche, gu 'n téid Luchd-teagaisg, dithis agus dithis timchioll gu bhur coinneachadh anns gach Sgìreachd air leth, agus fhaicinn, co iad a measg an t-sluaigh a thig a mach agus nach tig. Minichear an sin dhuibh gu farsuing, soilleir, riaghailtean na h-Eaglais Shaor sin, a tha sinn an dòchas fhaicinn fuidh bheannachadh Dhe, a' dol air a h-aghaidh; agus feumaidh sibh smuaineachadh, 's a' cheart àm, gur h-aun a réir mar gheibhear sibh féin toileach agus dùrachdach 's an aobhar, a shoirbhicheas an t-aobhar mòr so, ann bhur measg.

A nis, Focal 's an dealachadh. Tha latha tagraidh agus dearbhaidh air tighinn oirn o làimh, agus o chomhairle uile-ghlic an Uile-chumhachdaich. Tha an talamh mar air chrith fuidh ar cosaibh: tha sochairean ar n-Eaglais stéidhichte air an gluasad as an àit. Leughaidh an t-aon Salm deug. Is e còir agus dlighe Rioghail Chrìosd,—còir a Chruin-sa, gu 'm biodh a thoil-sa 'n a Lagh d' a Eaglais féin. Aicheadhar so, agus an Eaglais dha-sa i n' 's faide? Is e glòir na h-Eaglais, gur h-e IOSA CRÌOSD a CEANN agus a RÌGH. Tha so air àicheadh, 'n uair ghabhar a stigh d' a suidheachadh, aon riaghailt tha an aghaidh a thoil' fhoillsichte-sa. Bithidh an Eaglais, an sin, a' cur crùn Chrìosd air ceann CHESAIR! Dearbhaidh an Tighearn le so, co a tha air a thaobhsa, agus cò nach 'eil. Tha sinn, gach aon neach, fuidh an dearbhadh so. Gu soillsicheadh Dia an Spiorad sùilean ar n-inntinn; gu fosgladh e ar tuigse; gu 'n cuireadh e a neart o nèamh 'g ar dìon, agus a ghliocas 'g ar treòrachadh. Gu dòirteadh e sìos air ar Tìr Spiorad an aithreachais, agus na dilseachd mhacanta, le 'm bitheadh sinn 'g a leantuinn. O, a Chàirdean ionmhuinn, dlùthaichibh ris an Tighearn. Gairmibh air. Tagraibh as leth Luchd-teagaisg, gu 'm faighear dileas iad ann an là

an dearbhaidh. Biodh iad agaibh air bhur spioradaibh aig cathair nan gràs. A theaghlaich a' chreidimh, tha iad ag iarraidh bhur n-ùrnuigh-ean. Deanaibh ùrnuigh as leth a chéile. Deanaibh ùrnuigh as leth na dreama, tha a' cur ùghdarrais agus uachdaranachd Chrìosd ann an neo-shuim. Is là iongantach ar latha-ne. Tha trioblaidean ag éirigh, agus tha meallaidhean uamhasach a' tighinn a stigh. Tha an Tighearn an fagus. 'S i beachd agus mothachadh theaghlaich a' chreidimh, anus gach Rìoghachd, gu 'm bi nithe mòra, an ùine ghèarr air an oibreachadh leis an Tighearn air Thalamh! Agus ma 's i toil ghràs-mhor an Tighearn a Spiorad féin a chur d' ar n-ionnsuidh, agus ar coimhead dileas do Chrìosd ann an là an dearbhaidh, gu cinnteach thig an Tighearn a nuas 'n ar measg, agus chithear glòir a chumhachd fathast 'n ar measg, ann an oibrigh a ghràis. Bithidh na nithe tha nis air tighinu oirn, cruaidh mar tha iad, o 'n leth muigh, a chum an t-Soisgeil gu mòr a chur air aghaidh. Gu cinnteach, tha an Tighearn a' taisbeanadh mòr iongantasan, a cheana, as ar leth, anns an inntinu fhial, thoileach, chàir-deil, tha air a toirt leis do mhòran; agus anns an tomhas dilseachd, tha fathast leis-sa, air a thoirt do Luchd-teagaisg. As na nithibh so, O, na deanamaid uail. Thugaibh buidheachas do Dhia, agus glacaibh misneach. Amhaircibh os ceann dhaoine, os ceann nan uile nithe talmhaidh, —amhaircibh ris an Tighearn; agus feithibh air. Is iomadh là bròin, tha sinn a' creidsinn, a bha, cheana, aig mòran ris am bheil sinn a' labhairt, a thaobh nithe Dhé agus a thighe, agus iad ag ionndrain cumhachd a ghràis. A' dol air aghaidh dhuibh, ma ta, 'n a ainm agus 'n a neart-sa, a' cur bhur làmh r' a sheirbhis, neo-airidh mar tha sinn uile, gach neach, bithibh dileas, bithibh gnìomhach, bithibh iriosal, bithibh cudmhor.

“ Dean subhach sinn a réir nan là
A chraidh thu sinn-gu goirt;
A réir nam bliadhna ud faraon,
Am faca sinn an t-ole.

Taisbein do d' sheirbhisich do ghnìomh,
Faiceadh an clann do ghlòir,
Is bithcadh mais' ar Tighearn Dia
A' dealradh oirn gu mòr.

Na gnìomhara a rinn ar làmh,
Soeruidh iad dhuinn, a Dhé;
Na gnìomhara a rinneadh leinn;
Dean daingean iad gu léir.”

O 'n àm 's an do sgrìobh sinn na tha dol roimhe so,—tha ni no dhà air tachairt. Ann an dà thigh na Pàrlamaid, bha mòran air a labhairt mu ar n-Eaglais; agus ma bha, is beag is airidh e bhì 'g a aithris dhuibh; ach a mhàin, mur measa an gnothuch a nis, cha 'n ann ni 's fearr a dh' fhàgadh leo e. Na 'm faighteadh sinne cho aon-sgeulach air taobh na Firinn, 's a tha iad sud an aghaidh saorsa na h-Eaglais ann an nithibh spioradail,—cha b' eagal fathast dhuinn. An gearan mu dheireadh mu 'n do labhair sinn, a chuireadh suas le Buidheann an àird-Sheanaidh, cha d' fhuair e freagradh, no, co fhad 's is fiosrach sinne; sealltuinn idir ris,

o Luchd-Comhairle na Rìoghachd. Cha mhò, a nis, tha e coltach gu 'm faigh! Tha gnothuch agus àm an dealachaidh a' teannadh dlùth oirme.

Tha tuilleadh na so ann.—Tha na Cùirtean-lagha a nis air toirmeasg do mhòran do na ministeiribh dileas iad a thighinn air an aghaidh agus suidhe 's an Ard-Sheanadh; ach gu 'm bi, olc air mhaith leinn, làmh-an-uachdar 's an Ard-Sheanadh aig an dream a bheir géill do 'n lagh aimsireil ann an nithibh spioradail na h-Eaglais. Bithidh, ma gheibh iad sud an toil féin, troimh-chéile 's an Ard-Sheanadh, nach facas, 's nach cualas riamh a leithid! Ach, a chàirdean, tha sinn an dòchas gu 'n coimhdear ann an sìth, agus ann an ciùneachd mheasarra, agus ann an seasmhachd, a' mheud d' ar Luchd-teagaisg 's a tha ag iarraidh bhì dileas. 'S e an dealachadh gus an tig e. Tha sinn an dòchas gu 'm bi ministeir-ean dileas na h-Eaglais gu léir cruinn an Dun-éidin. Bithidh a' choinneamh, 'n a coinneamh ainmeil. Gu deònaich an Tighearn e féin a bhì a làthair, le a chomhairle, agus beul agus gliocas a thoirt d' a sheirbhisichibh.

Tha sinn an dòchas gu 'm faighear seòl air naidheachd na coinneimh a chur do bhur n-ionnsuidh air feadh na Gàeltachd air fad, co luath 's a ghiùlaineas litrichean e.

Agus a nis, a chàirdean ionmhuinn, tha aimsir thrioblaideach am fagus. Chi, agus feudaidh gu 'm faighear leibh, iomadh ni bhios 'n a bhrosnuchadh agus 'n a bhuaireadh do fheòil agus do fhuil. Agus tha an aon athchuinge so againn gu dian agus as bhur leth.—Na togaibh ur guth, agus, O idir, na togadh duine a làmh, ann an còmh-stri, no ann am buaireas, no ann an rathad troimh-chéile 's am bith. Na taisbeinibh naimhdeas, gu 'm bu fada uaibh e, an aghaidh aoin duine! Na biodh aig neach r' a ràdh, mu 'r timchioll-sa aig am bheil suim do aobhair Chrìosd, gu 'n do ghiùlain sibh sibh féin gu neo-chubhaidh. Is ann bu mhaith le cuid do naimhdean an t-Soisgeil, gu 'm bitheadh a leithid so aca r' a thoirt 'n ur n-aghaidh.

Is ann a tha obair mhòr a nis gu bhì air a tòiseachadh 'n ar Tìr—obair an Tighearna, tha sinn an dòchas. Buinidh eadhon naomhachd dhi. Biodh clos agus stuamachd r' am faicinn oirbh, eadhon an làthair an t-saoghail. Dlùthaichibh, tha sinn a ris ag athchuinge oirbh, ris an Tighearn.

Tha sinn an dòchas gu 'm bi iomadh coinneamh ùrnuigh 'n ur Sgrìochdaibh. Mar a thuir Maois ri cloinn Israeil aig a' mhuir Ruaidh, mar sin theireadh sinn ribh-se—"Seasaibh, agus faicibh slàinte an Tighearn." Agus ma 's i a thoil ghràsmhor-sa, gu 'm bi e féin maille ruinn;—as an trioblaid so, tha sinn gu cinnteach an dòchas, an ùine nach bi fada, gu 'm faic sibh meadhona nan gràs, agus teachdairean an t-soisgeil, a' tighinn do bhur n-ionnsuidh, air dhòigh a bheir air iomadh neach fathast a ràdh, "Rinn an Tighearna nithe mòra air an son. Rinn an Tighearn nithe mòra air ar soin-ne: bha sinn aoibhneach."

Agus gu dùrachdach ghuidheadh sinn oirbh, na bithibh dìomhain 's a' cheart àm. Bithibh a' cur gnothuichean air aghaidh. Na deanaibh maille; agus gu robh an Tighearn e féin maillo ri bhur spioradaibh

An treas là deug do mhìos deireannach an Earruich, 1843.

20,000 a f = \$104-3-4
 26-10
 78-2-6

54 lines and broader page
 will make 14 pages contain as
 much as 32 of Quaker

